

**КОМУНАЛЬНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ХАРКІВСЬКА АКАДЕМІЯ НЕПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ»**

СХВАЛЕНО

Протокол Вченої ради КВНЗ
«Харківська академія неперервної
освіти»
№ 6 від 29.12.2025

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ КВНЗ «Харківська академія
неперервної освіти»
29.12.2025 № 109

ПРОГРАМА

продовженої навчально-методичної форми
підвищення кваліфікації
вчителів фізики
закладів загальної середньої освіти

ПЕДАГОГІЧНА МАЙСТЕРНЯ

«ОСОБЛИВОСТІ НАВЧАННЯ ФІЗИКИ У 9 КЛАСІ НУШ»

Актуальність програми педагогічної майстерні для вчителів фізики базується на необхідності імплементації ключових державних документів у сфері освіти:

- Державний стандарт базової середньої освіти (Постанова КМУ № 898): вимагає переходу від знаннєвої парадигми до формування цілісної природничо-наукової картини світу.
- Наказ МОН України від 02.08.2024 № 1093 «Про затвердження рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання»: впроваджує нову систему оцінювання за групами результатів (ГР), що докорінно змінює підходи до ведення журналів, розробки контрольних робіт та критеріїв оцінювання.
- Професійний стандарт вчителя (Наказ МОН України від 29.08.2024 №1225 «Про затвердження професійного стандарту "Вчитель закладу загальної середньої освіти"»): визначає потребу в постійному розвитку цифрової, методичної та прогностичної компетентностей педагога.

Продовження реформи загальної середньої освіти відповідно до Концепції «Нова українська школа» та впровадження у 9 класах з 2026/2027 навчального року нового Державного стандарту базової середньої освіти є пріоритетним напрямом шкільної фізичної освіти. Оскільки 9 клас є завершальним етапом базової середньої школи, особливої ваги набуває підготовка учнів до свідомого вибору подальшої освітньої траєкторії (профільного навчання).

Упровадження Державного стандарту спрямоване на системні зміни в організації освітнього процесу. Вони мають забезпечити формування у дев'ятикласників / дев'ятикласниць цілісної наукової картини світу, ключових компетентностей і наскрізних умінь, визначених Законом України «Про освіту», а також сприяти вихованню ціннісних орієнтирів НУШ.

В умовах переорієнтації змісту нових навчальних програм на компетентнісний підхід, учитель фізики постає як організатор освітнього середовища, де в центрі уваги – особистість учня. Для учнів 9 класу це означає:

- урахування їхнього особистого, соціального, культурного та навчального досвіду;
- орієнтація на професійне самовизначення та запити підлітків;
- розвиток здатності застосовувати знання з фізики для вирішення реальних життєвих ситуацій.

Зміст курсу фізики 9 класу, визначений модельними навчальними програмами, ґрунтується на логіці наукового пізнання. Під час реалізації змісту базового курсу фізики у 9 класі за новим Державним стандартом базової середньої освіти учителю важливо розуміти, що результатом навчання є не просто сума знань, а сформовані компетентності: глибоке розуміння фізичних законів, явищ і процесів у поєднанні з практичними навичками їх використання.

Серед ключових факторів, що забезпечують якість природничої освіти на етапі завершення базової школи, слід акцентувати увагу на:

- осучаснення освітнього середовища (віртуальні лабораторії, STEM-технології);
- діяльнісний підхід (проектна діяльність, експериментальні дослідження);
- технологічність методик (диференційоване та інтегроване навчання);
- моніторинг навчальних досягнень для корекції індивідуальної освітньої траєкторії учня / учениці;
- своєчасну та якісну підготовку педагогів до роботи в умовах трансформації змісту освіти.

Зазначене вище потребує завчасної підготовки вчителів фізики та підвищення їхньої професійної майстерності з питань упровадження нового Державного стандарту базової середньої освіти саме на рівні випускних класів базової школи.

Доцільним є в межах пролонгованої методичної форми професійного розвитку педагогів допомогти вчителям зорієнтуватися в просторі освітньої реформи, реалізувати зміст базового курсу фізики 9 класу для формування особистості учня згідно мети загальної середньої освіти та мети природничої освітньої галузі, оскільки від професійної компетентності вчителя залежить якісна організація освітнього процесу, спрямована на досягнення завдань освітньої реформи «Нова українська школа».

Тому вбачаємо за необхідне допомогти вчителю сформувати чітке бачення шляхів реалізації реформи «Нова українська школа» засобами навчального предмета «Фізика». З цією метою розроблено програму педагогічної майстерні «Реалізація змісту базового курсу фізики у 9 класі Нової української школи».

Програма укладена з урахуванням Типової програми підвищення кваліфікації вчителів закладів загальної середньої освіти, які впроваджують новий Державний стандарт базової середньої освіти (наказ МОН України від 12.10.2022 р. № 904).

Програма педагогічної майстерні містить методичну складову (9 год. – 0,3 кредиту ЄКТС) та тематичний спецкурс-тренінг (6 год. – 0,2 кредиту ЄКТС). Загальна кількість годин підвищення кваліфікації учасників майстерні протягом календарного року становить 15 годин (0,5 кредити ЄКТС).

Зміст роботи педагогічної майстерні забезпечує Центр методичної та аналітичної роботи Комунального вищого навчального закладу «Харківська академія неперервної освіти».

Мета: професійний розвиток педагогічних працівників відповідно до державної політики в галузі освіти, удосконалення предметно-методичної, інформаційно-цифрової компетентностей, здатності до навчання впродовж життя щодо реалізації концептуальних засад Нової української школи в процесі навчання фізики в 9 класі за новими програмами.

Завдання:

— проаналізувати потенціал модельних навчальних програм з фізики для 9 класу як інструменту розвитку ключових компетентностей учнів засобами змісту тем відповідно до обов'язкових результатів навчання здобувачів освіти, визначених Державним стандартом базової середньої освіти;

— розширити і поглибити теоретичні знання та інтегрувати у власну практику сучасні й ефективні методики й технології навчання, виховання й розвитку здобувачів освіти в освітньому процесі з фізики у 9 класі Нової української школи;

— розглянути STEM-технології для практичного вирішення реальних навчальних проблем, розвитку критичного мислення та підготовки здобувачів освіти до професій майбутнього через експерименти, проєкти та командну роботу;

— сформувати дорожню карту реалізації змісту базового курсу фізики (9 клас) відповідно до вимог Нової української школи;

— удосконалити цифрову грамотність педагога через використання віртуальних лабораторій (PhET, Mozaik, Go-Lab), мобільних застосунків та ШІ-інструментів.

Очікувані результати: удосконалення та розвиток професійних компетентностей:

— предметно-методичної (здатність моделювати зміст освіти відповідно до обов'язкових результатів навчання здобувачів освіти, визначених Державним стандартом базової середньої освіти, здатність добирати і використовувати сучасні й ефективні методики і технології навчання, виховання й розвитку здобувачів освіти);

— інформаційно-цифрової (здатність ефективно використовувати наявні та створювати (за потреби) нові електронні (цифрові) ресурси, здатність використовувати цифрові технології в освітньому процесі);

— здатності до навчання впродовж життя (здатність до інноваційної діяльності).

Цільова аудиторія: учителі фізики закладів загальної середньої освіти Харківської області (за бажанням).

Термін роботи: 2026 рік.

Форми роботи: вебсемінари-практикуми, тематичний спецкурс, підсумкова конференція.

Формат проведення: дистанційний (на платформі ZOOM).

Керівники:

Федченко С.Г., методистка Центру методичної та аналітичної роботи КВНЗ «Харківська академія неперервної освіти».

План роботи педагогічної майстерні для вчителів фізики

№ з/п	Тематика	Форма реалізації	Кількість годин	Термін проведення	Відповідальні
1.	«Особливості навчання тем «Електричний струм у різних середовищах», «Магнітні та електромагнітні явища» за стандартами НУШ»	Вебсемінар-практикум	2	Лютий	Федченко С.Г.
2.	«Сучасні методичні підходи до вивчення теми "Механічні та електромагнітні хвилі"»	Вебсемінар-практикум	2	Квітень	Федченко С.Г.
3.	«Світлові явища: методика формування ключових компетентностей учнів»	Вебсемінар-практикум	2	Травень	Федченко С.Г., Каплун С.В.
4.	«Методичний конструктор теми «Будова атома та атомного ядра»	Вебсемінар-практикум	2	Вересень	Федченко С.Г.
5.	STEM в сучасному освітньому просторі.	Тематичний спецкурс	6	Жовтень	Каплун С.В., Федченко С.Г.
6.	«Фізична освіта в 9 класі НУШ: аналіз досягнень та подолання методичних труднощів»	Підсумкова конференція	1	Листопад	Федченко С.Г.
Усього годин			15		

Список використаних джерел

1. Закон України «Про освіту» [Електронний ресурс]. URL: <http://surl.li/ixnq>
2. Закон України «Про повну загальну середню освіту» [Електронний ресурс]. URL: <http://surl.li/mfrk>
3. Концепція Нової української школи [Електронний ресурс]. URL: <https://www.kmu.gov.ua/.../ukrainska-shkola-compressed.pdf>
4. Державний стандарт базової середньої освіти, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 30.09.2020 № 898. [Електронний ресурс]. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-deyaki-pitannya-derzhavnih-standativ-povnoyi-zagalnoyi-serednoyi-osviti-i300920-898>.
5. Наказ МОН України від 29.08.2024 № 1225 «Про затвердження професійного стандарту "Вчитель закладу загальної середньої освіти"» [Електронний ресурс]. URL: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/uploads/public/66e/806/fcb/66e806fcb90e2017837434.pdf>
6. Наказ МОН України від 20.08.2025 № 1163 «Про затвердження концептуальних засад освітніх галузей та дорожньої карти реалізації концептуальних засад освітніх галузей на 2025-2030 роки» [Електронний ресурс]. URL: <https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennia-kontseptualnykh-zasad-osvitnikh-haluzei-ta-dorozhnoi-karty-realizatsii-kontseptualnykh-zasad-osvitnikh-haluzei-na-2025-2030-roky>
7. Лист МОН України від 13.08.2025 року 1/16828-25 «Про інструктивно-методичні рекомендації щодо викладання навчальних предметів / інтегрованих курсів у закладах загальної середньої освіти у 2025/2026 навчальному році»: [Електронний ресурс]. URL: <https://mon.gov.ua/npa/pro-instruktyvno-metodychni-rekomendatsii-shchodo-vykkladannia-navchalnykh-predmetiv-intehrovanykh-kursiv-u-zakladakh-zahalnoi-serednoi-osvity-u-20252026-navchalnomu-rotsi>
8. Наказ МОН України № 1093 від 02.08.2024 «Про затвердження рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання» [Електронний ресурс]. URL: <https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennia-rekomendatsii-shchodo-otsiniuvannia-rezultativ-navchannia>
9. Модельна навчальна програма "Фізика. 7 - 9 класи" для закладів загальної середньої освіти (авт. Кремінський Б.Г., Гельфгат І.М., Божинова Ф.Я., Ненашев І.Ю., Кірюхіна О. О.). [Електронний ресурс]. URL: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/zagalna%20serednya/Navchalni.prohramy/2023/Model.navch.prohr.5-9.klas/Pryrodnycha.osvitnya.haluz.2023/16.08.2023/Fizyka.7-9%20kl.Kreminsky.ta.in.16.08.2023.pdf>
10. Модельна навчальна програма "Фізика. 7 - 9 класи" для закладів загальної середньої освіти (авт. Головка М.В., Засєкін Д.О., Засєкіна Т.М., Крячко І.П., Ляшенко О.І., Мацюк В.М., Мельник Ю.С., Непорожня Л.В., Сіпій В.В.). [Електронний ресурс]. URL: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/zagalna%20serednya/Navchalni.prohramy/2023/Model.navch.prohr.5-9.klas/Pryrodnycha.osvitnya.haluz.2023/16.08.2023/Fizyka.7-9%20kl.Holovko.ta.in.16.08.2023.pdf>
11. Модельна навчальна програма "Фізика. 7 - 9 класи" для закладів загальної середньої освіти (авт. Максимович З.Ю., Білик М.М., Варениця Л.В. Коваль Г.С., Микитеєк О.М., Ординович М.Б., Созанський А.В., Шевців В.Ф.). [Електронний ресурс]. URL: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/zagalna%20serednya/Navchalni.prohramy/2023/Model.navch.prohr.5-9.klas/Fizyka-2023/Fizyka.7-9.kl.Maksymovych.ta.in.20.02.2023.pdf>

12. Нова українська школа: порадник для вчителя / Під заг. ред. Бібік Н.М. – К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2017. – 2016 с.
13. Індивідуалізація навчання в умовах змішаної форми організації освітнього процесу у базовій школі: методичний посібник. [Електронне видання] / Топузов О. М., Алексєєва С. В., Малихін О. В., Арістова Н. О. – Київ : Видавничий дім «Освіта», 2024. – 113 с.